

ECT aktualitātes: 2025. gada februāris

A. Lielās palātas nolēmumi

Pārskata periodā nav pieņemti.

B. Būtiskākie palātu nolēmumi

1. [Gaydashevskyy v. Ukraine](#)

Pieteikums Nr. 11553/21, 2025. gada 6. februāris

Tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpums, tiesai uzņemties apsūdzības puses funkcijas

Pieteicējs ir persona, pret kuru tika uzsākts administratīvā pārkāpuma process par to, ka viņš vadīja automašīnu narkotisko vielu ietekmē. Pirmās instances tiesa atzina viņu par vainīgu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, noteica naudas sodu, kā arī atņēma autovadītāja tiesības uz gadu. Savā apelācijas sūdzībā pieteicējs norādīja, ka viņa atrašanās narkotisko vielu ietekmē tika konstatēta ar “ātro testu”, pretēji normatīvo aktu prasībām neveicot laboratoriskās analīzes. Viņš sūdzībai pievienoja arī vietējā psihiatriskās aprūpes centra atbildi viņa advokātam, kurā centrs apstiprināja, ka laboratoriskās analīzes nebija veiktas. Apelācijas instances tiesa pati pieprasīja informāciju no centra, kas atbildē norādīja, ka “ātrais tests”, kas minēts ziņojumā, ir saprotams kā laboratoriskās analīzes. Apelācijas instances tiesa atstāja spēkā pirmās instances tiesas spriedumu.

Pieteicējs vērsās Eiropas Cilvēktiesību tiesā (turpmāk – ECT), norādot uz Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 6. panta 1. panta (objektīva tiesa) pārkāpumu. Pieteicējs norādīja, ka tiesvedības procesā apelācijas instances tiesā nepiedalījās apsūdzības puse. Šī iemesla dēļ tiesa būtībā bija uzņēmusies apsūdzības puses lomu, tādējādi to nevarēja uzskatīt par objektīvu.

ECT norādīja, ka šajā lietā Konvencijas 6. panta 1. punkts ir piemērojams tā krimināltiesiskajā aspektā. Tāpat tā vērsa uzmanību uz spriedumā lietā [Figurka v. Ukraine](#) nostiprināto atziņu, ka apsūdzības puses nepiedalīšanās mutvārdu sēdē var radīt šaubas par tiesas objektivitāti, jo tas var likt tiesai uzņemties apsūdzības puses funkcijas. Arī izskatāmajā lietā tiesa nepieaicināja nedz apsūdzības pusi, nedz policistu, kas bija sastādījis administratīvā pārkāpuma protokolu. Turklāt svarīgi, ka lietā *Figurka v. Ukraine* tiesa tikai pārbaudīja pierādījumus, ko bija ieguvuši izmeklētāji. Konkrētajā lietā situācija bija atšķirīga – lietas materiāliem tika pievienoti pierādījumi, ko bija izprasījusi pati tiesa. Turklāt nacionālā tiesa pati atzina, ka pieprasītais pierādījums attiecās uz lietā izšķirošu jautājumu, un tas bija pamatā pieteicēja atzīšanai par vainīgu.

Tādējādi ECT secināja, ka apelācijas instances tiesa, pēc savas iniciatīvas meklējot pierādījumus, kas būtu izšķiroši lietā un kas atspēkotu pieteicēja izvirzītos argumentus, radīja iespaidu par prokurora un tiesneša lomu pārklāšanos, kas attiecīgi radīja pamatotas šaubas par tiesas objektivitāti. Līdz ar to tika konstatēts Konvencijas 6. panta 1. punkta pārkāpums.

2. [Josep Costa i Rosselló v. Spain](#)

Pieteikumi Nr. 29780/20 u.c., 2025. gada 11. februāris

Vēršanās pret Katalonijas Parlamenta deputātiem tādēļ, ka minētais parlaments vairākkārt nav ievērojis Spānijas Konstitucionālās tiesas pieņemtus nolēmumus, atbilst Konvencijai

Pieteicēji ir 32 Spānijas pilsoņi. Pirmie divi pieteicēji bija attiecīgi Katalonijas Parlamenta Prezidija viceprezidents un sekretārs. Pārējie pieteicēji bija Katalonijas Parlamenta deputāti. Katalonijas Parlaments jau 2015. gadā pieņēma rezolūciju par politiskā procesa uzsākšanu ceļā uz neatkarīgu Katalonijas Republiku. Šī rezolūcija noteica, ka Katalonijas Parlamentam ir jāveic pasākumi šā procesa uzsākšanai, kā arī to, ka tas vairs neatzīs Spānijas Konstitucionālās tiesas jurisdikciju. Spānijas Konstitucionālā tiesa šo rezolūciju atzina par antikonstitucionālu un spēkā neesošu. Neskatoties uz to, turpmāko gadu laikā Katalonijas Parlaments pieņēma vairākas līdzīga satura rezolūcijas, kas norādīja, ka Katalonijai ir tiesības kļūt neatkarīgai, kritizēja Spānijas valsts reakciju uz kataloniešu vēlmi sasniegt miermīlīgu vienošanos par Katalonijas neatkarību, kritizēja Spānijas karaļa nostāju šajā jautājumā, atbalstīja tādas novecojušas un antidemokrātiskas institūcijas kā monarhija atcelšanu. Spānijas Konstitucionālā tiesa iepriekšējo nolēmumu izpildes procesa ietvaros atzina arī turpmāk pieņemtās rezolūcijas par spēkā neesošām, bet Katalonijas Parlaments tās turpināja izdot, tostarp, norādot uz savām pašnoteikšanās tiesībām. Pirmie divi pieteicēji, kas bija Prezidija locekļi, tika vairākkārt brīdināti par pienākumu atturēties no jebkādu tādu iniciatīvu īstenošanas, kas būtu vērstas uz Konstitucionālās tiesas iepriekšējo spriedumu ignorēšanu vai apiešanu. Konstitucionālā tiesa arī informēja prokuratūru, ka gadījumā, ja tā uzskata to par nepieciešamu, tā ir tiesīga uzsākt kriminālprocesu pret Katalonijas Parlamenta priekšsēdētāju un Prezidija locekļiem (tostarp pirmajiem diviem pieteicējiem). Pēc vairākiem Konstitucionālās tiesas brīdinājumiem Spānijas ģenerālprokurors uzsāka kriminālprocesu citstarp pret pirmajiem diviem pieteicējiem, ņemot vērā, ka viņi esot rīkojušies pretēji Konstitucionālās tiesas nolēmumiem. Katalonijas tiesa neatzina pieteicējus par vainīgiem noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, bet lieta pašlaik atrodas apelācijas instances tiesā.

Pieteicēji vērsās ECT, norādot uz Konvencijas 10. panta (izteiksmes brīvība), 11. panta (biedrošanās brīvība), Pirmā protokola 3. panta (tiesības uz brīvām vēlēšanām, kas šajā gadījumā ietver tiesības īstenot politisko līdzdalību) un 12. protokola 1. panta (diskriminācijas aizliegums) pārkāpumu. Savukārt pirmais un otrais pieteicējs – Prezidija locekļi, pret kuriem tika uzsākts kriminālprocess – norādīja arī uz Konvencijas 6. panta (tiesības uz taisnīgu tiesu) un 13. panta (efektīva tiesību aizsardzība) pārkāpumu. Visbeidzot, pirmais pieteicējs apgalvoja, ka bija pārkāpts arī Konvencijas 18. pants (tiesību ļaunprātīgas ierobežošanas aizliegums).

ECT visupirms izvērtēja valdības argumentu par to, ka sūdzība ir noraidāma. Proti, valdība pretnostatīja konkrēto lietu lietai [Forcadell i Lluís and Others v. Spain](#). Arī minētajā lietā pieteicēji bija Katalonijas Parlamenta un Prezidija locekļi, bet ECT atzina, ka pieteicēji bija rīkojušies savā individuālajā statusā kā parlamenta locekļi, tādējādi tiesības, uz kurām viņi atsaucās, nebija saistāmas ar Katalonijas Parlamentu kā

institūciju. Savukārt valdība norādīja, ka konkrētajā lietā apstākļi ir atšķirīgi – pirmais un otrais pieteicējs esot rīkojušies kā Prezidija locekļi, bet jebkurā gadījumā rezolūciju pieņemšana ir institūcijas, nevis atsevišķu parlamenta locekļu darbība. Tādējādi valdība uzskatīja, ka konkrētajā lietā netiek skartas nekādas individuālas tiesības, jo sūdzība attiecas uz konfliktu starp Konstitucionālo tiesu un Katalonijas Parlamentu. ECT atzina, ka pirmie divi pieteicēji vienu un to pašu sūdzību būtībā bija izvirzījuši divas reizes – gan savā statusā kā Prezidija locekļi, gan savā individuālajā statusā kā Katalonijas Parlamenta locekļi. Līdz ar to valdības arguments tika noraidīts, jo sūdzības, ko pieteicēji bija izvirzījuši savā individuālajā statusā kā Parlamenta locekļi, nevarēja tikt uzskatītas par iesniegtām Parlamenta vārdā.

Konvencijas 10. un 11. pants un Pirmā protokola 3. pants

Pirmais pieteicējs savu Konvencijā ietvertu tiesību ierobežojumu saistīja ar Spānijas Konstitucionālās tiesas lēmumiem, ar kuriem tā Prezidijam uzdeva nepieņemt izskatīšanai turpmākos rezolūciju projektus, kā arī pret viņu uzsāktu kriminālprocesu saistībā ar to, ka pretēji Konstitucionālās tiesas noteiktajam aizliegumam Prezidijs rezolūciju projektus pieņēma izskatīšanai.

ECT noraidīja valdības argumentu, ka pieteicējs nav izsmēlis nacionālos tiesību aizsardzības līdzekļus. Lai gan tam, ka pieteicējs sākotnēji tika attaisnots, bet krimināllieta pašlaik atrodas apelācijas instances tiesā, varētu būt nozīme Konvencijas 6. panta kontekstā, ECT neuzskatīja, ka viņa sūdzība par Konvencijas 10., 11. panta un Pirmā protokola 3. panta iespējamo pārkāpumu būtu priekšlaicīga. Proti, tiesa norādīja, ka Konstitucionālās tiesas nolēmumi, kā arī tas vien, ka pret viņu tika uzsākts kriminālprocess, ir pietiekami, lai konstatētu minētajās Konvencijas normās ietvertu cilvēktiesību ierobežojumu.

Secīgi ECT atzina, ka Konvencijas Pirmā protokola 3. pants ir saistīts ar Konvencijas 10. un 11. pantu, jo tie visi ir vērsti uz nepieciešamību nodrošināt viedokļu plurālismu pilsonisko un politisko tiesību īstenošanā. Konkrētajā lietā tiesa norādīja, ka visas pieteicēju sūdzības, kas saistītas ar Konvencijas 10. un 11. pantu, ir pakārtotas viņu galvenajai sūdzībai par viņu tiesību īstenošanu politisko līdzdalību, kas ietvertas Pirmā protokola 3. pantā, iespējamo pārkāpumu. Tādējādi tiesa sākumā izvērtēja pirmā pieteicēja sūdzību attiecībā uz visām trīs minētajām Konvencijas normām kopsakarā. Lai gan tiesa norādīja, ka standarts, kas piemērojams, lai konstatētu Konvencijas Pirmā protokola 3. panta pārkāpumu, ir mazāk stingrs, tomēr, ņemot vērā, ka tā vērtēja to kopā ar Konvencijas 10. un 11. pantu, tā izvērtēja viņa politisko tiesību, izteiksmes un biedrošanās brīvības ierobežojumu, piemērojot stingrāku testu (noskaidrojot, vai tas ir noteikts ar likumu, tam ir leģitīms mērķis un vai tas ir nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā).

Izvērtējot to, vai ierobežojums ir noteikts ar likumu, ECT visupirms norādīja, ka Spānijas normatīvie akti regulē Konstitucionālās tiesas nolēmumu izpildes jautājumus, kas citstarp ietver tiesas tiesības noteikt institūciju, kas nodrošina nolēmumu izpildi, nepieciešamos izpildes mehānismus, kā arī tiesības atcelt jebkādu lēmumu, kas pieņemti, pārkāpjot Konstitucionālās tiesas nolēmumus. Tāpat tiesību normās ir paredzēta kriminālatbildība par nepakļaušanos šādiem nolēmumiem. Savukārt attiecībā uz to, vai pirmais pieteicējs varēja paredzēt sekas, kas iestāsies, ECT norādīja, ka

Spānijas Konstitūcija skaidri regulē tās grozīšanas kārtību. Turklāt Konstitucionālās tiesas nolēmumos bija paskaidrots, kāpēc Katalonijas Parlamenta pieņemtās rezolūcijas bija antikonstitucionālas, kā arī personas tika brīdinātas par iespējamo kriminālatbildību. Līdz ar to tiesa atzina, ka no tiesību normām izrietošās tiesiskās sekas bija paredzamas un ierobežojums bija noteikts ar likumu. Tāpat ECT norādīja, ka ierobežojuma leģitīmie mērķi ir konstitucionālās kārtības, Konstitūcijas grozīšanas kārtības, kā arī citu personu tiesību aizsardzība.

Pievēršoties ierobežojuma samērīguma izvērtējumam, ECT visupirms vērsa uzmanību uz tās judikatūrā vairākkārt atzīto, ka demokrātijas pašā pamatā ir prasība pieļaut dažādu politisko programmu virzīšanu un apspriešanu pat tad, ja tās apšaubā pašreizējo konstitucionālo iekārtu, bet tikai tad, ja tas nenodara kaitējumu demokrātijai kā tādai. Konkrētajā lietā ECT norādīja, ka apstrīdēto lēmumu pamatojums ir pietiekami skaidri atspoguļots Konstitucionālās tiesas nolēmumos. Proti, konstitucionālā lojalitāte paredz pakļaušanos konstitūcijai kā augstākā juridiskā spēka tiesību aktam. Tas nenozīmē ideoloģisku pakļaušanos tai, bet gan sekošanu esošajai tiesiskajai kārtībai un necenšanos grozīt konstitūciju pašā konstitūcijā neparedzētā veidā. Konstitucionālā tiesa turklāt skaidroja, ka konstitūcija nav svēts un negrozāms tiesību akts, konstitucionālās reformas un tās grozīšana ir iespējama un skaidri regulēta Spānijas Konstitūcijas tekstā. Savukārt pieteicēji centās šo grozīšanas kārtību apiet veidā, kāds nav paredzēts Konstitūcijā. Proti, valsts rīcība nav bijusi tāda, kas liedz personai iesaistīties diskusijās par šiem jautājumiem, tomēr Katalonijas Parlamenta pieņemtās rezolūcijas apzināti mēģināja Kataloniju padarīt par neatkarīgu valsti un apšaubīt parlamentārās monarhijas pastāvēšanu tādos veidos, kādi nav paredzēti Konstitūcijā. Arī ECT piekrita, ka šīs rezolūcijas ir jāapskata Katalonijas neatkarības kustības sociālajā, politiskajā un tiesiskajā kontekstā. Rezolūcijas vairākkārt aicināja uz vienpusēja atdalīšanās procesa uzsākšanu un neatkarīgas Katalonijas valsts izveidi, apšaubot gan parlamentāro monarhiju kā tādu, gan monarha nostāju, neskatoties uz to, ka šie jautājumi nav reģionālā parlamenta kompetencē, ko bija skaidrojusi arī Spānijas Konstitucionālā tiesa. Līdz ar to ECT secināja, ka Spānijas Konstitucionālā tiesa ārkārtējos apstākļos izmantoja savas pilnvaras, kas vērstas uz tās iepriekšējo nolēmumu izpildi un konstitūcijas kā valsts teritoriālās nedalāmības pamata aizsardzību. Tikai pēc tam, kad bija izsmelti visi citi mehānismi, Konstitucionālā tiesa informēja prokuratūru par iespēju uzsākt kriminālprocesu pret pirmajiem diviem pieteicējiem. Tādējādi ECT pamattiesību ierobežojumu atzina par samērīgu, kā arī norādīja, ka pieteicējs gadījumā, ja tiks atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, jebkurā gadījumā varēs vērsties ECT ar sūdzību šajā aspektā.

ECT arī norādīja, ka pārējo pieteicēju argumenti, kas saistīti ar Konstitucionālās tiesas nolēmumiem, bija līdzīgi, tādējādi tā attiecībā uz visiem pieteicējiem sūdzības šajā daļā atzina par acīmredzami nepamatotām un noraidīja.

Konvencijas 18. pants un 12. protokola 1. pants

ECT noraidīja pirmā pieteicēja sūdzību daļā par Konvencijas 18. panta iespējamo pārkāpumu, atkārtoti uzsverot, ka viņam pastāvēja tiesiskas un konstitūcijai atbilstošas iespējas paust savus uzskatus politiskos jautājumos. Proti, pieteicējs nebija sniedzis pārliecinošu pamatojumu tam, ka attiecīgajai valsts rīcībai būtu bijis kāds slēpts nolūks.

Secīgi ECT atzina, ka iespējamais diskriminācijas aizlieguma principa pārkāpums būtu vērtējums Konvencijas 14. panta ietvaros, nevis 12. protokola 1. panta ietvaros. Taču pieteicēji nebija pamatojuši, ka ir tikusi pieļauta atšķirīga attieksme pret līdzīgos apstākļos esošām personu grupām, proti, pret personām, kas atkārtoti ir rīkojušās pretēji Konstitucionālās tiesas nolēmumiem. Tāpat pirmais pieteicējs nebija pamatojis, ka kriminālprocesa uzsākšana pret viņu bija saistīta ar diskrimināciju, kas balstītos viņa politiskajā ideoloģijā. Līdz ar to arī šajā daļā ECT atzina, ka sūdzība ir acīmredzami nepamatota.

Konvencijas 6. un 13. pants

ECT noraidīja sūdzības arī daļā par Konvencijas 6. un 13. panta pārkāpumu kā acīmredzami nepamatotas.

C. Nolēmumi lietās pret Latviju

1. [Krieviņa v. Latvia](#)

Pieteikums Nr. 31381/17, 2025. gada 27. februāris

Tiesību uz īpašumu pārkāpums, pārlieku ilgi neatgriežot kratīšanas laikā izņemto portatīvo datoru

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (turpmāk – KNAB) ierosināja kriminālprocesi pret pieteicējas tēvu. Vēlāk izmeklēšanas tiesnesis pieņēma lēmumus, ar kuriem atļāva izdarīt kratīšanu pieteicējas dzīvesvietā un viņas uzņēmuma telpās. Pieteicējas dzīvesvietā tika izņemti divi portatīvie datori un mobilais telefons, bet uzņēmuma telpās vairāki priekšmeti, tostarp datora serveris. Pieteicēja un uzņēmums par minētajiem lēmumiem iesniedza sūdzību tiesā, kura tās noraidīja. Attiecīgi pieteicēja vērsās KNAB ar sūdzību par veikto kratīšanu, norādot, ka elektroniskās ierīces pirms to izņemšanas bija jāpārbauda, jo ne visi dati, ko tās saturēja, bija nozīmīgi izmeklēšanā. Sūdzība tika noraidīta. Pieteicēja šo lēmumu pārsūdzēja uzraugošajam prokuroram. Ar Ģenerālprokuratūras virsprokurora lēmumu KNAB lēmums atzīts par pamatotu, un pieteicēja par šo lēmumu sūdzību neiesniedza.

Pieteicēja vērsās ECT, norādot uz Konvencija 8. panta (tiesības uz privātās dzīves, mājokļa un korespondences neaizskaramību) un Pirmā protokola 1. panta (tiesības uz īpašumu) pārkāpumu.

Konvencijas 8. pants

ECT norādīja, ka sūdzība daļā, kas saistīta ar to, ka pieteicējas elektroniskās ierīces ir izņemtas, vispirms neatlasot nepieciešamos datus, ir noraidāma, jo pieteicēja nebija izsmēlusi nacionālos tiesību aizsardzības līdzekļus, neiesniedzot sūdzību par virsprokurora lēmumu. Savukārt attiecībā uz sūdzību daļā par to, ka izmeklēšanas tiesneša kratīšanas lēmumi esot bijuši pārāk plaši, ECT norādīja, ka šie lēmumi skaidri noteica, ka kratīšana ir veicama, lai izmeklētu konkrēta veida noziedzīgus nodarījumus. Turklāt arī no kratīšanas protokoliem bija secināms, ka izmeklētāji, kas veica kratīšanu, bija tiesīgi izņemt tikai priekšmetus, kuriem varētu būt nozīme tieši šo noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanā. Ņemot vērā, ka kratīšanas lēmumu tvērums bija ierobežots, ECT atzina, ka arī šajā daļā sūdzība ir noraidāma.

Konvencijas Pirmā protokola 1. pants

Pieteicēja norādīja, ka viņas personiskās elektroniskās ierīces, kā arī uzņēmuma datora serveris viņai ilglaicīgi netika atgriezti, tādējādi nesamērīgi ierobežojot viņas tiesības uz īpašumu. ECT atzina, ka Konvencijas Pirmā protokola 1. pants šajā gadījumā ir piemērojams, tāpat šo tiesību ierobežojums ir noteikts ar likumu un tam ir legītīms mērķis. Tomēr ECT vērsa uzmanību uz valdības norādīto, ka kriminālprocesa ietvaros kā pierādījumiem nozīme bija tieši datiem, kas atradās elektroniskajās ierīcēs, nevis pašām ierīcēm. Līdz ar to kriminālprocesa vajadzībām būtu bijis pietiekami ar attiecīgo datu kopiju izgatavošanu. Turklāt ECT arī uzsvēra, ka pieteicējas portatīvais dators viņai tika atdots tikai pēc tam, kad kriminālprocess tika izbeigts, proti, vairāk kā trīs gadus pēc tā izņemšanas. Savukārt valdība nebija sniegusi pamatojumu tam, kāpēc datoru bija nepieciešams paturēt visu izmeklēšanas laiku. Līdz ar to ECT atzina, ka netika nodrošināts taisnīgs līdzsvaru starp sabiedrības vispārējām interesēm un pieteicējas tiesībām uz īpašumu.

Tādējādi ECT konstatēja Konvencijas Pirmā protokola 1. panta pārkāpumu.

D. Komunicētās lietas pret Latviju

SIA TVNET grupa v. Latvia

Pieteikums Nr. 20099/24 (iesniegts 2024. gada 16. jūlijā), komunicēts 2025. gada 3. februārī.

Publiskotā informācija: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-242181>

Pieteicēja ir vērsusies ECT ar sūdzību, norādot uz Konvencijas 6. panta 1. punkta un 10. panta pārkāpumu. Lieta ir saistīta ar to, ka pieteicējai, kam pieder ziņu portāls rus.tvnet.lv, tika piemērots administratīvais sods 8500 eiro apmērā, jo pieteicēja nebija ievērojusi pienācīgas precizitātes un neitralitātes principu. Proti, pieteicēja savā portālā publicēja interviju, kuras tekstā vārds “deportācija” tika atspoguļots veidā, kas bija pretējs tam, kā intervējamā persona to bija domājusi. Pieteicēja minēto lēmumu pārsūdzēja tiesā, kura atstāja lēmumu spēkā, bet samazināja soda apmēru.

ECT ir uzdevusi valdībai divus jautājumus: 1) vai administratīvā pārkāpuma procesā tika nodrošināta taisnīga lietas izskatīšana saskaņā ar Konvencijas 6. panta 1. punktu? 2) Vai pieteicējai ir tikusi ierobežota Konvencijas 10. panta 1. punktā ietvertā izteiksmes brīvība? Ja jā, vai šāds ierobežojums ir noteikts ar likumu un ir nepieciešams demokrātiskā sabiedrībā Konvencijas 10. panta 2. punkta izpratnē?

E. Izpildes lietas pret Latviju

Pārskata periodā nav pieņemti lēmumi.